

Справа № 404/1267/18
Номер провадження 1-кп/404/401/18

В И Р О К

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

08 листопада 2018 року Кіровський районний суд м. Кіровограда в складі:

головуючого судді Поступайла В.В.,

при секретарі Палій М.В.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні у м. Кропивницькому кримінальне провадження №12017120020012062 про обвинувачення

ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженки ІНФОРМАЦІЯ_2, українки, громадянки України, ІНФОРМАЦІЯ_3, працюючої головним спеціалістом Фортечного районного у м. Кропивницькому відділу ДРАЦС ГТУЮ в Кіровоградській області, не заміжньої, проживаючої ІНФОРМАЦІЯ_4, раніше не судимої,

у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України,

за участю учасників судового провадження:

прокурора Рублі Г.С.,

захисника Лінчевського Д.Ю.,

обвинуваченої ОСОБА_1,

ВСТАНОВИВ :

Згідно з висунутим обвинуваченням, яке відтворюється дослівно, ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_5, працюючи головним спеціалістом Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції, згідно наказу на призначення Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції № 2994-к від 28.11.2011 року, являється службовою особою, оскільки відповідно до посадової інструкції Кіровоградського міського управління юстиції на неї покладено завдання та обов'язки до яких входить: забезпечення повної, своєчасної і правильної державної реєстрації шлюбів та видача свідоцтв про шлюб; відповідає за збереження та забезпечення вимог законодавства щодо захисту персональних даних, перевіряти документи осіб, які бажають зареєструвати шлюб; ознайомлювати осіб, які вступають в шлюб, з умовами та порядком його реєстрації, допомагає громадянам у складанні заяв про визнання батьківства, реєстрацію шлюбів.

Так, 25.11.2015 року, ОСОБА_1 достовірно знаючи про порядок подання заяв про державну реєстрацію шлюбів, у невстановленому місці, у невстановленої особи отримала

довідку про вагітність Жіночої консультації №1 Полового будинку №1 м. Кіровограда №330 датованої 23.11.2015 року на ім'я ЕргашевоїШохісанНозімжонкизи ІНФОРМАЦІЯ_6 виданої ОСОБА_3 з метою її подальшого використання для реєстрації шлюбу ЕргашевоїШохісанНозімжонкизи ІНФОРМАЦІЯ_6 та громадянина ОСОБА_4 Узбекистан ОСОБА_5 ІНФОРМАЦІЯ_7 в порядку ч. 5 ст. 14 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану», тобто в день подачі заяви про реєстрацію шлюбу, або у будь-який інший день за бажанням наречених.

25 листопада 2015 року ОСОБА_1 перебуваючи за місцем своєї роботи за адресою: м. Кіровоград, вул. Космонавта Попова, 26, власноручно поставила підпис в заяві про скорочення місячного терміну (вхід. №4463-08/05.02-52 від 25.11.2015 року) в графі «Підпис нареченого» від імені ОСОБА_5 та в графі «Підпис нареченої» від імені ЕргашевоїШохісанНозімжонкизи, що підтверджується висновком експерта №50 від 26.07.2017 року.

Таким чином, ОСОБА_1, будучи службовою особою, діючи умисно, достовірно знаючи про те, що ЕргашеваШохісанНозімжонкизи та ОСОБА_5 не подавали та не ставили своїх особистих підписів в заяві про скорочення місячного терміну (вхід. №4463-08/05.02-52 від 25.11.2015 року) на підставі вищевказаного документу було скорочено місячний термін на укладання шлюбу та 25.11.2015 року Кіровським районним у місті Кіровограді відділом державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції між ЕргашевоюШохісанНозімжонкизи та ОСОБА_5 було зареєстровано шлюб (актовий запис №926).

Відповідно до зміненого обвинувального акту своїми умисними, протиправними діями ОСОБА_1 вчинила службове підроблення, тобто внесення службовою особою завідомо неправдивих відомостей до офіційних документів, тобто кримінальне правопорушення, передбачене ч.1 ст.366 КК України.

Допитана в судовому засіданні **обвинувачена ОСОБА_1** вину у вчиненні кримінального правопорушення не визнала та показала суду, що з 29 листопада 2011 року та станом на 25.11.2015 року вона працювала головним спеціалістом Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану реєстраційної служби Кіровоградського міського управління юстиції Кіровоградської області. До її службових обов'язків, зокрема, входили обов'язки, зазначені у висунутому обвинуваченні. Вона приймала, розглядала і передавала на розгляд керівникові заяви про реєстрацію шлюбів та у тому числі заяви про скорочення термінів реєстрації шлюбів, здійснювала державну реєстрацію шлюбів. Жодними організаційно-розпорядчими чи адміністративно-господарськими функціями вона наділена не була.

Щодо обставин обвинувачення, пов'язаних із реєстрацією шлюбу ОСОБА_5 та ОСОБА_6 Шохісанам вона на даний час нічого не пам'ятає внаслідок значного документообігу, оскільки постійно приймає та розглядає звернення великої кількості громадян, а тому не пам'ятає події, які трапилися понад два роки тому. Вона не пам'ятає, чи приймала заяву про реєстрацію шлюбу від ОСОБА_5 та ОСОБА_6 Шохісанам, а також чи була у вказаному випадку заява про скорочення місячного терміну реєстрації шлюбу.

За наявності бажання у наречених скоротити терміни реєстрації шлюбу у 2015 році необхідно було долучити довідки про вагітність, про наявність спільних дітей або відрядження більш, ніж на три місяці. Заяву про скорочення місячного терміну реєстрації шлюбу можна було надавати в будь-якій формі (як друковану, написану власноруч), така заява реєструється і має вхідний номер. Вона за посадовими обов'язками приймала такі заяви і реєструвала, а рішення про реєстрацію шлюбу до сплину місячного терміну з дня

подання заяви про реєстрацію шлюбу приймала її керівник, яка ставила відповідну резолюцію на ній. Заява мала бути підписана особами, які її подали та ставити за них підпис не можна і цього вона не робила. У 2015 році до відділу зверталосся багато осіб із заявами про реєстрацію шлюбу, щомісячно по 50-60 пар, половина з яких подавали заяви про скорочення термінів реєстрації шлюбів, тому вона не може пам'ятати їх всіх. Крім цього одночасно розглядалися заяви про реєстрацію народження та низка інших заяв щодо реєстрації актів громадського стану.

У неї в 2017 році неодноразово відбиралися зразки підпису поліцейськими, які приходили на роботу та у відділі поліції. Також зразки підпису відбиралися у її колег на роботі. Вона стверджує, що їх відібрання здійснював чоловік, який не був слідчим, оскільки слідчою була жінка, а також не прокурор. Хто був вказаний чоловік та яку посаду обіймав, їй не відомо. Відібрання зразків у відділі поліції відбувалося влітку 2017 року в приміщенні поліції по вул. Чміленка, 47 у м.Кропивницькому, а не у приміщенні Кропивницького ВП ГУНП в Кіровоградській області по вул. Вокзальній. До поліції вона викликала як свідок, їй не роз'яснювалися права, у тому числі ст.63 Конституції України, вона не бажала надавати таких зразків підпису, але її фактично примусили зробити вказане, наполігши на тому, що вона не має права відмовлятися надавати зразки підпису. Конкретне походження зразків підпису, долучених до кримінального провадження, обставин їх відібрання та справжність на даний час вона підтвердити не може.

У будь-якому випадку шлюб між ОСОБА_5 та ОСОБА_6 Шохісанам був зареєстрований у їх присутності. Також, вона не знає чи є нормативні акти, якими передбачена форма та зміст заяви про скорочення терміну реєстрації шлюбу, її реквізити.

За переконанням сторони обвинувачення та згідно з наданими прокурором доказами вина ОСОБА_1 у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст.366 КК України, доводиться:

- показаннями свідка ОСОБА_7 НазимжонІргашевича, який повідомив суду, що раніше з обвинуваченою знайомий не був. ОСОБА_6 є його донькою та у 2015 році вона вступила в шлюб з ОСОБА_5, отримавши після цього посвідку на проживання в Україні. Вказану подію вони відсвяткували в сімейному колі. Донька разом з ОСОБА_5 фактично не проживала та шлюб був оформлений для того, щоб отримати посвідку на проживання в Україні, оскільки вони є громадянами іншої держави. Зі слів доньки він знає, що для оформлення шлюбу вона зверталася до відділу ДРАЦС у м.Кропивницькому, у тому числі 25.11.2015 року, але він не знає, чи підписувала вона документи, пов'язані із цим, оскільки з нею не перебував. ОСОБА_5 також ходив до відділу ДРАЦС для підписання та оформлення відповідних документів. Свідоцтво про шлюб показала йому донька у 2015 році. Дітей у ОСОБА_6 Шохісанам немає та у 2015 році вагітною вона не була. Востаннє громадянина ОСОБА_5 він бачив у 2016 році. Ніяких сімейних відносин у його доньки та ОСОБА_5 ні до шлюбу, ні після нього фактично не було;

- показаннями свідка ОСОБА_6, згідно з якими, вона знайома з громадянином ОСОБА_5 близько 5-6 років. Три роки тому вони одружились, на даний час розлучені, дати реєстрації шлюбу вона не пам'ятає. До відділу ДРАЦСу під час оформлення шлюбу вони зверталися декілька разів з ОСОБА_5 в 2015 році ближче до зимової пори року, де ставили підписи в декількох документах, але в яких саме не пам'ятає. Вона особисто не читала, що підписувала та ставила підписи у всіх документах, де вказував ОСОБА_5. Взагалі вона має різні варіанти підписів та ставить їх по різному. Під час огляду в судовому засіданні заяви про скорочення строку на реєстрацію шлюбу (том.1 а.п.64), вважає, що підпис в ній від її імені вчинений нею. Хто готував документи для оформлення шлюбу в відділі ДРАЦС вона не пам'ятає та не пам'ятає, чи була там обвинувачена. З моменту подачі документів до отримання свідоцтва пройшло приблизно два тижні;

- витягом з Єдиного реєстру досудових розслідувань у кримінальному провадженні №12017120020012062, згідно з яким вказане кримінальне провадження зареєстроване 26.10.2017 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України на підставі матеріалів правоохоронних та контролюючих державних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень (т.1 а.п.1);

- належно завіреними матеріалами особової справи ОСОБА_1, які підтверджують факт проходження нею державної служби в органах ГТУЮ у Кіровоградській області: особовою карткою, присягою державного службовця, наказом про переведення №376/к від 01.03.2016 року та посадовою інструкцією від 11.07.2016 року, а також копіями наказів Міністерства юстиції України, згідно з якими затверджувався перелік та змінювалися найменування відділів державної реєстрації актів цивільного стану у 2016 році (т.1 а.п.10-24);

- належно завіреною копією наказу начальника Головного управління юстиції у Кіровоградській області №2994/к від 28.11.2011 року, згідно з яким ОСОБА_1 з 29.11.2011 року переведено з посади головного спеціаліста Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції у Кіровоградській області на посаду головного спеціаліста Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану реєстраційної служби Кіровоградського міського управління юстиції Кіровоградської області (т.1 а.п.27);

- належно завіреною копією посадової інструкції головного спеціаліста Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану реєстраційної служби Кіровоградського міського управління юстиції Кіровоградської області, з якою 24.12.2013 року ознайомлено ОСОБА_1, згідно з пунктом 2.1. якої головний спеціаліст відділу, зокрема, має завдання та обов'язки, про які зазначено у висунутому обвинуваченні (т.1 а.п.28-31);

- висновком експерта №50 від 26.07.2017 року, згідно з яким підпис в графі «підпис нареченого» в заяві начальнику Кіровського відділу ДРАЦС реєстраційної служби Кіровоградського МУЮ №973-08/05.02-52 від 25.11.2015 року про скорочення місячного терміну на укладання шлюбу, виконаний не ОСОБА_5, а ОСОБА_1. Підпис в графі «підпис нареченої» в заяві начальнику Кіровського відділу ДРАЦС реєстраційної служби Кіровоградського МУЮ №973-08/05.02-52 від 25.11.2015 року про скорочення місячного терміну на укладання шлюбу, виконаний не ОСОБА_6, а ОСОБА_1 (т.1 а.п.49-52);

- зразками підпису, виконаними від імені ОСОБА_6, які не містять жодних відомостей про обставини, час, порядок їх отримання, осіб, які їх відібрали (т.1 а.п.54-63);

- заявою ОСОБА_5 та ОСОБА_6, поданою Начальнику Кіровського відділу ДРАЦС реєстраційної служби Кіровоградського МУЮ за вхід. №4463-08/05.02-52 від 25.11.2015 року, яка, як вказано, долучена до заяви №973-08/05.02-52 від 25.11.2015 року, згідно з якою у зв'язку з вагітністю на підставі довідки №330 від 23.11.15 р., виданою ЖК №1, вони просять скоротити місячний термін та зареєструвати шлюб 25.11.2015 року із двома підписами. На заяві наявний письмовий запис від імені ОСОБА_8 від 25.11.2015 року: «Скоротити м/строк реєстрації шлюбу. Реєстрацію шлюбу призначити на 25.11.15р.». Будь-які інші резолюції, підписи, які б підтверджували осіб, які приймали заяву, відсутні (т.1 а.п.64);

- завіреною копією заяви про державну реєстрацію шлюбу ОСОБА_5 та ОСОБА_9 від 25.11.2015 року (т.1 а.п.70);

- завіреною копією довідки Жіночої консультації №1 Пологового будинку №1 м.Кіровограда №330 від 23.11.2015 року про вагітність ОСОБА_6 (т.1 а.п.73 зворот);

- завіреними копіями особистих документів, які підтверджують особи ОСОБА_6 та ОСОБА_5 (т.1 а.п.74-81);

- завіреною копією свідоцтва про шлюб, яке підтверджує реєстрацію шлюбу між ОСОБА_5 та ОСОБА_6 25.11.2015 року Кіровським відділом державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції, про що складено актовий запис №926 (т.1 а.п.78 зворот);

- копіями книги обліку бланку свідоцтв про шлюб за 2015 рік, актового запису №926 від 25.11.2015 року, заяви про державну реєстрацію шлюбу та сторінки журналу за 2015 рік «Реєстру обліку надання платних послуг» із відповідною заявою, які підтверджують реєстрацію шлюбу між ОСОБА_6 та ОСОБА_5 25.11.2015 року, яку проводила ОСОБА_1 (т.1 а.п.103-110);

- експериментальними зразками почерку та підпису зі вказівкою про виконання їх ОСОБА_1, які не містять жодних відомостей про обставини, час, порядок їх отримання, осіб, які їх відібрали (т.1 а.п.115, 116-125);

- вільними зразками підпису, які містяться в листах-ознайомленнях в графах від імені ОСОБА_1 (т.1 а.п.126-130);

- експериментальними зразками підпису, які стоять в заяві про скорочення місячного терміну на шлюб від 25.11.2015 року за вх. №4463-08/05.02-52 в графах «Підпис нареченої» та «Підпис нареченого», із вказівкою про виконання їх ОСОБА_1, які не містять жодних відомостей про обставини, час, порядок їх отримання, осіб, які їх відібрали (т.1 а.п.131-140);

- зразками підпису, виконаними від імені ОСОБА_6, які не містять жодних відомостей про обставини, час, порядок їх отримання, осіб, які їх відібрали (т.1 а.п.141-150).

Дослідивши під час судового розгляду усі без виключення надані сторонами докази, оцінюючи вказані докази відповідно до положень ст.94 КПК України кожен окремо та у їх сукупності, суд вважає висунуте ОСОБА_1 обвинувачення за ч.1 ст.366 КК України недоведеним належними, допустимими, достовірними та достатніми доказами і виходить з таких мотивів

За змістом ст. 62 Конституції України під час розгляду кримінальних проваджень має суворо додержуватись принцип презумпції невинуватості, згідно з яким особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком. Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

Згідно з вимогами ст. 91 КПК доказуванню у кримінальному провадженні підлягає, зокрема, подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення), а також винуватість обвинуваченої у вчиненні кримінального правопорушення.

Відповідно до ч.1 ст.92 КПК України обов'язок доказування зазначених обставин покладається на слідчого, прокурора та, в установлених КПК України випадках, - на потерпілого.

Так, предметом злочину, передбаченого ст.366 КК України, є офіційний документ. Згідно з приміткою до ст. 358 КК України під офіційним документом у цій статті та статтях 357 і 366 цього Кодексу слід розуміти документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти, які спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, чи може бути

використана як документи - докази у правозастосовчій діяльності, що складаються, видаються чи посвідчуються повноважними (компетентними) особами органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, у тому числі самозайнятими особами, яким законом надано право у зв'язку з їх професійною чи службовою діяльністю складати, видавати чи посвідчувати певні види документів, що складені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити.

Тому при встановленні ознак офіційного документа як предмета злочину слід керуватися такими критеріями:

1) документ має бути складено, видано чи посвідчено відповідною особою в межах її компетенції за визначеною законом формою та з належними реквізитами;

2) зафіксована в такому документі інформація повинна мати юридично значущий характер - підтверджені чи засвідчені нею конкретні події, явища або факти мають спричиняти чи бути здатними спричинити наслідки правового характеру у вигляді виникнення (реалізації), зміни або припинення певних прав та/або обов'язків.

Невідповідність документа хоча б одному з наведених критеріїв перешкоджає визнанню його офіційним.

Фактично у провину ОСОБА_1 ставляться дії, пов'язані із внесенням завідомо неправдивих відомостей до спільної заяви ОСОБА_5 та ЕргашевоїШохісанНозімжонкизи шляхом вчинення від їх імені підписів у ній, на підставі якої було скорочено місячний термін на укладання шлюбу (далі за текстом також «спільна заява»). Будь-які інші дії, пов'язані із внесенням до інших документів завідомо неправдивих відомостей в обвинуваченні не зазначені, у тому числі до свідоцтва про реєстрацію шлюбу.

Відповідно до ч.1 ст.337 КПК України судовий розгляд проводиться лише стосовно особи, якій висунуте обвинувачення, і лише в межах висунутого обвинувачення відповідно до обвинувального акта, крім випадків, передбачених цією статтею.

Висунуте обвинувачення не містить жодних тверджень про те, яким нормативно-правовим актом передбачено подання заяви про скорочення термінів укладання шлюбу та визначено її реквізити, тобто фактично у вказаній частині є неконкретним та таким, що порушує право на захист.

Водночас пунктом 9 розділу 2 глави 9 Правил державної реєстрації актів громадянського стану в Україні, затверджених Наказом Міністерства юстиції України № 52/5 від 18.10.2000 року (в редакції від 09.07.2015 року чинній на момент події) передбачено, що за погодженням з нареченими орган державної реєстрації актів цивільного стану призначає день і час державної реєстрації шлюбу з додержанням вимог, передбачених статтею 32 Сімейного кодексу України. Державна реєстрація шлюбу проводиться органами державної реєстрації актів цивільного стану після закінчення одного місяця з дня подання нареченими заяви про державну реєстрацію шлюбу. За наявності поважної причини і з дозволу керівника органу державної реєстрації актів цивільного стану державна реєстрація шлюбу проводиться до закінчення зазначеного строку на підставі спільної заяви наречених та документів, які підтверджують наявність поважної причини. У разі вагітності нареченої, народження нею дитини та якщо є безпосередня загроза для життя нареченої або нареченого, за наявності документів, що підтверджують викладені факти, державна реєстрація шлюбу проводиться в день подання відповідної заяви або у будь-який інший день за бажанням наречених протягом одного місяця.

Аналіз вказаних нормативно-правових актів, наданих суду доказів, із врахуванням змісту висунутого обвинувачення, вказує на те, що вказана спільна заява наречених про скорочення терміну реєстрації шлюбу (далі за текстом спільна заява) у розумінні положень примітки ст.358 КК України не містить ознак офіційного документу, оскільки вона є зверненням, спрямованим на скорочення строків реєстрації шлюбу. Реквізити для спільної заяви як офіційного документу не передбачені нормативно-правовими актами, її складання здійснюється лише фізичними особами та жодним чином не стосується їх професійної чи службової діяльності (примітка до статті 358 КК України). Скорочення місячного терміну реєстрації шлюбу відбувається з дозволу керівника органу державної реєстрації актів цивільного стану. Вказана спільна заява не підтверджує факт реєстрації шлюбу, а також навіть не є підставою його реєстрації. Тобто, на переконання суду, раніше зазначена спільна заява не підтверджує, не посвідчує певні події, явища або факти, які спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, не може бути використана як документ - доказ у правозастосовчій діяльності та не містить усіх обов'язкових ознак офіційного документу.

Також, диспозицією ст.366 КК України передбачено кримінальну відповідальність, зокрема, за внесення службовою особою до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей.

Вказаний злочин відповідно до розділу ХVІІКК України віднесений до злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, та його суб'єкт є спеціальним службова особа.

Із врахуванням диспозиції ст.366 КК України, яка відноситься до службових злочинів із спеціальним суб'єктом, та примітки ст.358 КК України внесення відомостей до офіційного документу, тобто фактично повне або часткове його заповнення (внесення відомостей), має входити в обсяг службових повноважень ОСОБА_1 У даному випадку за твердженням обвинувачення службове підроблення полягає у перекрученні істини в офіційному документі, вчиненому службовою особою з використанням свого службового становища.

Офіційні документи, які не є предметом службової діяльності службової особи, внесення в такі документи завідомо неправдивих відомостей без використання службового становища, виключає кримінальну відповідальність за ст.366 КК України.

Зміст висунутого обвинувачення та обставини провадження вказують на те, що спільна заява складається нареченими та до внесення до неї будь-яких відомостей немає відношення працівник органу державної реєстрації актів цивільного стану, у тому числі головний спеціаліст Кіровоградського відділу державної реєстрації актів цивільного стану реєстраційної служби Кіровоградського міського управління юстиції Кіровоградської області ОСОБА_1 Жодні відповідні службові повноваження ОСОБА_1 у обвинуваченні не викладені.

Таким чином перед судом не доведено наявності обов'язкових ознак складу злочину, передбаченого ч.1 ст.366 КК України, те, що спільна заява є офіційним документом та предметом злочину, а також те, що внесення відомостей до такої заяви входить до повноважень ОСОБА_1 як службової особи та використання нею при цьому конкретних службових повноважень.

Не містить обвинувачення і того, що ОСОБА_1 як службова особа здійснювала реєстрацію спільної заяви наречених (що не є реєстрацією шлюбу), посвідчувала правильність її складання або зміст. Також суду не надано жодного доказу на доведення таких обставин.

Відтак, недоведення у суді обов'язкових ознак злочину, передбаченого ст.366 КК України, внаслідок того, що заява про внесення завідомо неправдивих відомостей до якої висунуто обвинувачення, є офіційним документом, внесення відомостей до якого стосується службових повноважень суб'єкта злочину, вказує на не доведення того, що взагалі було вчинено кримінальне правопорушення, передбачене ч.1 ст.366 КК України, в якому обвинувачується ОСОБА_1, що згідно з вимогами п.1 ч.1 ст.373 КПК України є підставою для ухвалення виправдувального вироку.

При цьому, суд враховує також заперечення сторони захисту під час судового розгляду про те, що експериментальні зразки підпису, наявні у кримінальному провадженні, відбиралися повноважною особою, стороною кримінального провадження тобто стороною обвинувачення, вказуючи про порушення вимог ст.245 КПК України та порядку, передбаченого законодавством, внаслідок чого сторона захисту просила визнати недопустимим доказом зразки підписів та почерку, долучені до кримінального провадження, в яких відсутні відомості щодо обставин їх отримання, а також висновок експерта №50 від 26.07.2017 року, складений за результатами їх дослідження, покладений в основу обвинувачень. Аналізуючи вказані доводи, суд вважає їх такими, що знайшли своє підтвердження та керується таким.

Згідно зі ст.245 КПК України у разі необхідності отримання зразків для проведення експертизи вони відбираються стороною кримінального провадження, яка звернулася за проведенням експертизи або за клопотанням якої експертиза призначена слідчим суддею. У випадку, якщо проведення експертизи доручено судом, відібрання зразків для її проведення здійснюється судом або за його дорученням залученим спеціалістом.

Відповідно до пункту 3.4 розділу 3 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом Міністерства юстиції України №53/5 від 08.10.1998 року (із змінами станом на 26.04.2017 року), вилучення об'єктів, що підлягають дослідженню, та відібрання зразків оформлюються протоколом згідно з вимогами процесуального законодавства. У них, крім загальних реквізитів такого роду документів, зазначається, які саме зразки були вилучені або відібрані, їх кількість, умови відбору або вилучення, а також інші обставини, що мають значення для вирішення поставлених питань. Протокол підписується всіма особами, які брали участь у вилученні об'єктів, відібранні зразків. Об'єкти дослідження надсилаються експертну установу (експертів) в упаковці, яка забезпечує їх збереження, та засвідчуються особою упередбаченому законодавством порядку. Речові докази порівняльні зразки упаковуються окремо. Для відібрання зразків орган (особа), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла) експерта), може залучити спеціаліста. Якщо в матеріалах справи є дані про особливості виявлення, вилучення, зберігання об'єкта дослідження або про інші обставини, що могли вплинути на його властивості та ознаки, про них слід зазначити в документі про призначення експертизи (залучення експерта) та надіслати засвідчені належним чином копії протоколів процесуальних дій в експертну установу (експертів).

У пунктах 1.3, 1.7 розділу 1 Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджених наказом Міністерства юстиції України №53/5 від 08.10.1998 року (із змінами станом на 26.04.2017 року) щодо проведення почеркознавчих експертиз визначено, що для проведення досліджень орган (особа), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла) експерта), повинен(на) надати експерту вільні, умовно-вільні та експериментальні зразки почерку (цифрових записів, підпису) особи, яка підлягає ідентифікації. Експериментальні зразки посвідчуються органом (особою), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла)

експерта). У посвідчувальному написі зазначаються прізвище, ім'я та по батькові виконавця, а також особливості зразка (написані лівою рукою, спеціальним шрифтом тощо).

Аналіз раніше вказаних положень законодавства вказує на те, що отримання зразків для експертизи відповідно до Кримінального процесуального кодексу України віднесено до слідчих дій, визначено у відповідній главі 20. Тому хід та результати вказаної слідчої дії із врахуванням вимог ст.ст.103-106, 223 КПК України має фіксуватися у відповідному протоколі із додатками, якими мають бути відповідні зразки, у якому має бути зазначена особа, яка проводила процесуальні дії, її учасники, місце, час та усі інші суттєві обставини, передбачені ст.104 КПК України.

Також вказані положення чітко передбачають, що зразки для проведення експертизи відбираються стороною кримінального провадження, яка звернулася за проведенням експертизи або за клопотанням якої експертиза призначена слідчим суддею.

Судово-почеркознавча експертиза №50 від 26.07.2017 року, покладена в основу обвинувачень про підроблення спільної заяви наречених ОСОБА_1, призначалася слідчим СВ Кропивницького ВП ГУНП в Кіровоградській області ОСОБА_10 у іншому кримінальному провадженні №120171200200002139 (т.1 а.п.44-47), якою і направлялися для її проведення експериментальні зразки підписів ОСОБА_1 та ОСОБА_6 (т.1 а.п.43), порядок отримання яких оспорується стороною захисту.

Пунктом 19 ч.1 ст.3 КПК України до сторони кримінального провадження з боку обвинувачення віднесено слідчого, керівника органу досудового розслідування, прокурора, а також потерпілого, його представника та законного представника у випадках, установлених цим Кодексом.

Проте, у кримінальному провадженні відсутні жодні документи, докази, протоколи, які б підтверджували дотримання раніше визначених положень законодавства щодо порядку отримання зразків підписів та почерку, долучених до кримінального провадження.

Зразки підпису, які вказані як надані ОСОБА_6 (т.1 а.п.54-63, 141-150), експериментальні зразки почерку та підпису, які вказані як надані ОСОБА_1 (т.1 а.п.115, 116-125, 131-140), долучені до цього кримінального провадження слідчим згідно з протоколом тимчасового доступу до речей та документів від 29.01.2018 року з кримінального провадження №120171200200002139 (т.1 а.п.40-41). Вони не містять жодних даних щодо осіб, які здійснювали їх відібрання, відомостей щодо способу, дати, часу, порядку їх отримання, дотримання при цьому прав осіб, у яких вони відбиралися. При цьому, суд безумовно стверджує, що з наданих зразків та доказів неможливо встановити чи були при складанні зразків присутні повноважні на здійснення слідчих дій особи (слідчий, прокурор, інші уповноважені особи), які пересвідчилися у тому, що зразки складені саме тією особою, від імені якої вони склалися, та підтвердили вказане, зокрема, своїм підписом як повноважною особою, яка проводила слідчу дію.

Фактично усі вказані обставини щодо законності отримання зразків підписів у ОСОБА_1 оспорується стороною захисту, згідно з показаннями обвинуваченої зразки підпису відбиралися декілька разів особами, які не були слідчим чи прокурором, у різних місцях: приміщенні відділу ДРАЦС та приміщенні поліції, що могло бути вчинено як неповноважними особами, так і поза межами кримінального провадження, на даний час вона не може категорично підтвердити їх достовірність та обставини їх отримання.

Відповідно до частин 2, 12 ст.290 КПК України прокурор або слідчий за його дорученням зобов'язаний надати доступ до матеріалів досудового розслідування, які є в його розпорядженні, у тому числі будь-які докази, які самі по собі або в сукупності з іншими доказами можуть бути використані для доведення невинуватості або меншого ступеня

винуватості обвинуваченого, або сприяти пом'якшенню покарання. Якщо сторона кримінального провадження не здійснить відкриття матеріалів відповідно до положень цієї статті, суд не має права допустити відомості, що містяться в них, як докази.

Незважаючи на доводи та заперечення сторони захисту, стороною обвинувачення суду не надано жодного документу, доказу, які б пояснювали обставини отримання зразків почерку та підписів, долучених до кримінального провадження, вказаних раніше, які у тому числі використовувалися під час проведення судово-почеркознавчої експертизи, якою встановлено підроблення підписів у спільній заяві наречених. Із врахуванням положень ст.290 КПК України суд вважає, що вони у сторони обвинувачення відсутні, а у разі наявності згідно з вимогами ч.12 ст.290 КПК України не можуть бути використані як доказ у цьому кримінальному провадженні.

Відповідно до положень ч.1 ст.86 КПК України доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому цим Кодексом. Недопустимий доказ не може бути використаний при прийнятті процесуальних рішень, на нього не може посилається суд при ухваленні судового рішення.

Відповідно ст.62 Конституції України, ч.4 ст.17 КПК України усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на користь такої особи. Відтак, суд тлумачить усі сумніви на користь обвинуваченої ОСОБА_11 із врахуванням її показань та доводів сторони захисту, оскільки у кримінальному провадженні відсутні жодні докази, які б їх спростовували, щодо недотримання порядку отримання зразків підписів і почерку (т.1 а.п.54-63, 141-150, 115, 116-125, 131-140). При цьому відсутні протоколи або будь-які інші дані про отримання зразків підписів в межах відповідного кримінального провадження повноважної особою (посада, прізвище) саме під час (дата отримання) досудового розслідування, із посвідченням правильності і достовірності слідчої дії підписом особи, яка її проводила. Наведене підтверджує порушення порядку отримання зразків почерку та підписів, визначеного раніше вказаним законодавством, ставить під сумнів отримання їх повноважною особою в межах кримінального провадження, а тому суд визнає зразки підписів ОСОБА_6, підписів та почерку ОСОБА_1 (т.1 а.п.54-63, 141-150, 115, 116-125, 131-140) недопустимими доказами та не бере їх до уваги.

Враховуючи те, що висновок судово-почеркознавчої експертизи №50 від 26.07.2017 року (т.1 а.п.49-63) про виконання у спільній заяві підписів у відповідних графах «підпис нареченого» та «підпис нареченої» обвинуваченою ОСОБА_1 ґрунтуються на дослідженні вказаних зразків почерку та підписів, які визнаються судом недопустимими доказами, суд не бере вказані висновки до уваги.

Обвинувачена ОСОБА_1, хоча і не змогла пригадати саму подію, показала, що не вчиняла дій, пов'язаних із вчиненням підписів в заявах від імені інших осіб. Показання обвинуваченої повністю узгоджують із показаннями свідка ОСОБА_6, згідно з якими вона особисто зверталася до відділу ДРАЦС, де підписувала документи, пов'язані із реєстрацією шлюбу, не змігши зазначити які саме. Наведені показання ОСОБА_6 також підтвердив у своїх показаннях свідок ОСОБА_7

Таким чином у кримінальному провадженні відсутні належні, достатні, допустимі та достовірні докази, зокрема, висновки експертів, які можливо взяти до уваги, які б підтверджували твердження обвинувачення про те, що підписи у спільній заяві наречених про скорочення місячного строку реєстрації шлюбу, підроблювалися ОСОБА_1. Тобто обставини, викладені у обвинуваченні, які стосуються вчинення дій обвинуваченою, які за твердженням обвинувачення підпадають під ознаки кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України, не знайшли свого підтвердження, що із врахування

раніше викладеного, враховується судом при ухваленні виправдувального вироку з підстав, передбачених п.1 ч.1 ст.373 КПК України.

Оцінюючи інші доводи сторони захисту щодо неправильності досудового розслідування, недопустимості інших доказів, неточності, описки та помилки, допущені при написанні прізвищ, посад та формулюванні обставин правопорушення, на які посилається захист, суд не бере їх до уваги як окремі підстави для ухвалення виправдувального вироку. Інші доводи сторони захисту не є суттєвими та достатніми, та з них таких порушень і неправильності досудового розслідування, які б перешкоджали використанню як доказів інших доказів, які раніше не визнані судом недопустимими, не встановлено.

Таким чином, відповідно до ст.6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.

Нормами ст.62 Конституції України та ст.17 КПК України визначено, що ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом. При цьому обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У п.43 рішення Європейського суду з прав людини від 14.02.2008 року в справі «Кобець проти України» визначено, що доведення «поза розумним сумнівом» має впливати із сукупності ознак чи неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою. За відсутності таких ознак не можна констатувати, що вину доведено поза розумним сумнівом.

Положеннями ст.84 КПК України передбачено, що доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому цим Кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню. Процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів. Кожен доказ, яким суд обґрунтовує своє рішення, має бути належним та допустимим.

Відповідно до ст.94 КПК України суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінює кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів - з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення. Жоден доказ не має наперед встановленої сили.

Під час ухвалення вироку, із врахуванням раніше наведених правових положень та викладених висновків, суд вважає, що у кримінальному провадженні не доведено, що: спільна заява наречених, про внесення завідомо неправдивих відомостей до якої висунуто обвинувачення, є офіційним документом згідно з приміткою до ст.358 КК України, внесення відомостей до якого стосується службових повноважень суб'єкта злочину; ОСОБА_1 вчинялися будь-які дії, пов'язані із внесенням до спільної заяви наречених або іншого офіційного документу завідомо неправдивих відомостей. Тобто у судовому засіданні не доведено сам факт вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України, та дій, пов'язаних із цим, що вказує про недоведеність вини ОСОБА_1 у вчиненні злочину.

Зважаючи на усе раніше викладене, суд вважає висунуте обвинувачення за ч.1 ст.366 КК України таким, що не знайшло свого підтвердження дослідженими під час судового

розгляду доказами та не доведене стороною обвинувачення поза межами розумного сумніву, а тому відповідно до вимог п.1 ч.1 ст.373 КПК України суд вважає за необхідне ухвалити за цим обвинуваченням виправдувальний вирок у зв'язку із недоведеністю вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України, в якому обвинувачується ОСОБА_1

Оскільки суд ухвалює виправдувальний вирок відповідно до ст.124 КПК України підстави до стягнення з обвинуваченої ОСОБА_1 на користь держави процесуальних витрат на залучення експерта у кримінальному провадженні відсутні.

Речові докази у кримінальному провадженні відсутні.

З огляду на викладене, керуючись ст.ст. 370, 371, 373, 374, 376 КПК України, суд,

УХВАЛИВ :

ОСОБА_1 у пред'явленому обвинуваченні за ч.1 ст.366 КК України визнати невинуватою та виправдати, у зв'язку з недоведенням вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України, в якому обвинувачується ОСОБА_1

На вирок може бути подано апеляція до Кропивницького апеляційного суду протягом 30 днів з моменту його проголошення через Кіровський районний суд м. Кіровограда.

Вирок набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, а у разі її подання, якщо його не скасовано, після ухвалення рішення судом апеляційної інстанції.

Копію вироку негайно після його проголошення вручити обвинуваченій та прокурору, а іншим учасникам судового провадження роз'яснити, що вони мають право отримати його копію в суді.

**Суддя Кіровського районного суду
м. Кіровограда**

В.В. Поступайло